

Samtale mellem Bruno Gröning og Karin Ilgner, uden stedsangivelse, udateret

"Frøken Ilgner, måtte jeg bede Dem om ..."

Henvisning:

Dette er en originaltro, skriftlig overførsel af den på lydbånd optagne samtale mellem Bruno Gröning og samtidsvidnet Karin Ilgner om deres oplevelser i 1949 ved Rosenheim.

For at sikre kildens ægthed, blev der bevidst givet afkald på sproglige eller grammatiske korrekturer i teksten.

De små tal, som står foran hvert afsnit, henviser til de tilsvarende lydspor på cd'en for at gøre det lettere at finde det pågældende sted.

Denne og andre optagelser med Bruno Grönings originalstemme kan fås som cd, og kan bestilles på følgende Internetadresse: www.bruno-groening-stiftung.org

Samtale mellem Bruno Gröning og Karin Ilgner, uden stedsangivelse, udateret

"Frøken Ilgner, måtte jeg bede Dem om ..."

1

Bruno Gröning: Frøken Ilgner, måtte jeg bede Dem om sandfærdigt at beskrive Deres oplevelser på Traberhof for mig, hvad der fik Dem til at opsøge Traberhof, og hvad De i hele den tid selv fik lov til at opleve der. Men jeg gør Dem opmærksom på at beskrive den rene sandhed sådan for mig, at intet menneske kan gøre blot den mindste indsigelse imod det. For De ved vel, at hvis jeg beder et menneske om en helbredelsesberetning, at sandheden så også bliver nedskrevet sådan i den, at jeg også kan vise mig med den i offentligheden, og på den anden side også kan bygge på den, for derigennem at kunne præsentere en sandfærdig beretning for mennesket, hvoraf han så kan drage den rigtige lære. Og så ville det også være rimeligt, om De her nøjagtigt ville beskrive det af mig benævnte "Traberhof-postyr". Men det vigtigste, hvad der skete der, som også skulle tjene til, at når der kommer mennesker for selv at genvinde deres helbred, det vil sige sundheden, hvad De så har at sige til alt dette. Må jeg bede Dem?

2

Karin Ilgner: Det var i 1949, da jeg også som mange andre med brændende interesse fulgte beretningerne fra Herford, hvor der første gang var talt om Dem i offentligheden. Det var jo noget helt nyt, hvad der pludseligt skete der. Og naturligvis var der først tvivl og skepsis, og alligevel kunne man ikke unddrage sig de rystende beretninger. Og man vidste, at der var et eller andet, som netop ikke kan forklares, og hvad der er ganske nyt for os i dag.

Der skete så det, at De skiftede opholdssted, og kom til Traberhof efter Bayern. I begyndelsen havde jeg ikke skænket det en tanke, at jeg også skulle komme der, hvad enten det var til Herford eller Traberhof. Men ganske pludselig greb det mig, og

fra den ene dag til den anden besluttede jeg mig for at køre til Traberhof. Det var sådan: Jeg havde lige tiltrådt en ny position, havde fået en ny stilling, og min chef var naturligvis meget forbavset, da jeg bad ham om at give mig tre dages ferie, og på hans spørgsmål forklarede jeg ham, at jeg gerne ville køre til Traberhof. Lidt tvivlende så han mig smilende an og spurgte, hvad jeg så havde mistet der. Nå, jeg gav ham ikke noget længere svar på det, men bad ham kun om at bevillige mig disse tre dage. For tre dage forekom mig allerede som uendelig lang tid, hvor man kunne bearbejde det hele.

Bruno Gröning: Undskyld, frøken Ilgner, De sagde, Deres chef?

Karin Ilgner: Ja.

Bruno Gröning: Hvem var Deres chef? Og hvilken opgave havde De fået for at opsøge Traberhof? Som hvad er De kommet derhen?

Karin Ilgner: Ja, jeg havde ingen direkte opgave. Jeg kørte herhen, fordi jeg ville det. Jeg har jo tidligere været journalist, og havde så igen tiltrådt en ny stilling, og jeg tænkte, at jeg måske også kunne anvende disse oplevelser på Traberhof fagligt. Og jeg må godt nok sige, at det var en ganske enorm portion skepsis ved det, der fik mig til, eller ikke så meget skepsis som nysgerrighed, der fik mig til at køre til Traberhof, for på min personlige tilstand, min galdelidelse og min mavelidelse osv. tænkte jeg slet ikke, fordi jeg aldrig var kommet på den ide, at det kunne forsvinde.

Bruno Gröning: Og hvem var Deres chef? Må jeg høre nærmere om det?

Karin Ilgner: Ja, min chef var en dr. von Oertel¹, som igen begyndte at iscenesætte en ny filmproduktion. Oprindeligt er han filmmand, han er også meget kendt som Kulturfilmproducent². Og han stod, han ... Han stod Dem ...

Bruno Gröning: Men, om jeg lige må afbryde Dem, frøken Ilgner, De sagde "kultur", ikke?

Karin Ilgner: Ja.

Bruno Gröning: Kulturfilmproducent ... Her ville der være mindre kulturfilm, her ville det dreje sig om en naturfilm, som ville få denne titel her.

Karin Ilgner: Ja, naturligvis, men det har jo heller ikke noget som helst med Traberhof at gøre. Min chef havde jo heller ikke på nogen måde givet mig den opgave at køre derhen, men jeg havde jo på eget initiativ bedt ham om ferie en uge efter, at jeg var begyndt at arbejde hos ham, fordi jeg simpelthen havde det personlige, private behov for at køre derhen. Og han stod Dem jo heller ikke, ikke afvisende overfor det, jeg mener Dem og Deres virke osv. Han kunne jo heller ikke

¹ Curt Oertel (1890 – 1960), Filmregisør, kameramand og filmproducent

² Kulturfilm var dengang den almindelige betegnelse for dokumentarfilmgenren

forstå et suk af det – det kunne jo ingen, som ikke direkte var kommet i berøring med tingene – men han bevilligede mig den da. Det var virkelig pænt af ham, at han lod mig køre. Jeg anede ganske vist ikke, at jeg den dag praktisk talt havde sagt farvel til ham for altid, for jeg anede ikke, at jeg aldrig ville vende tilbage til ham, men blive på Traberhof i meget lang tid. Jeg kørte så med tog til Rosenheim den 8. september 49. Og det var jo sådan, at det med vindens hast, også gennem pressen, overalt var rygtedes, at De var på Traberhof, og at De ville helbrede der. Og det var jo sådan, at det straks satte kæmpestore masser, menneskemasser i bevægelse, og toget mod Rosenheim var af denne grund overfyldt med syge og invaliderede, og alle havde kun det ene, samme mål: at køre til Rosenheim.

3

Bruno Gröning: Frøken Ilgner, De siger, at jeg ville helbrede der. Jeg vil kun sige en ting: Jeg er kommet til Traberhof på den måde, at jeg kun ville blive der som gæst nogle timer eller dage, idet man jo havde stillet huset, det vil sige et værelse i ejeren af Traberhof, hr. Harwartz stuehus, ja, stillet det gratis til rådighed. Men da jeg havde været der nogle dage, samledes allerede syge der, hvorpå jeg straks inkaldte til en pressekonference³, da jeg anså det for umuligt, at der her på stedet kunne samles syge, da der jo var meget at tale om og i det hele taget meget at ordne, før jeg kunne sige, nu er det et kursted, eller nu er der mulighed for, at jeg kan tage imod syge her. Først og fremmest bad jeg dengang pressen om indtil videre at holde mig de syge fra livet, og i aviserne meddele, at de ikke skulle komme til mig, før det var så vidt, at der var blevet et kursted af dette, eller at jeg i det hele taget først måtte skaffe et kursted, hvor jeg kunne modtage menneskene i ..., under ordnede forhold.

Men da dette havde taget overhånd, og pressen kun vidste ét, at de kunne gøre forretning af dette her på grund af sensationerne, sådan som de i det hele taget udsprede det, at det overhovedet blev kendt at jeg boede på Traberhof, så de syge ikke mere kunne holdes tilbage, og opsøgte Traberhof. Og sådan er det efter min opfattelse blevet til et postyr, som jeg jo også selv kaldte det, hvor jeg sagde, dette er blevet til et "Traberhofpostyr". Og det er tilstande, som jeg ikke ville have det! Men trods alt, da menneskene jo nu var mødt op, kunne jeg ikke afvise dem, og jeg var tvunget til at give menneskene det, de var kommet efter. Og derfor ville jeg gerne fra Dem høre, hvordan alt dette gik til der. Det vigtigste af alt, hvad jeg gerne ville have at vide af Dem, er hvordan helbredelserne der er sket, om det var under min tilstedeværelse eller mit fravær. Det beder jeg Dem om at beskrive, men så nøjagtigt, at den rene sandhed også her kommer for dagens lys.

³ En afskrift af pressekonferencen, som blev holdt den 31.9.1949 i Traberhofs spisesal, kan lastes ned under følgende Internetadresse: www.bruno-groening-stiftung.org/vortraege-und-reden-von-bruno-groening-in-textfassung

Karin Ilgner: Ja, hr. Gröning, det, De har fuldkommen ret, men det har menneskemasserne jo på ingen måde vidst, at De slet ikke havde til hensigt at helbrede der. Og de som har vidst det, har ikke respekteret det. Folk er simpelthen kommet, hvad enten De ville det eller ej. Og frem for alt: Pressen skrev jo altid kun sådan, at menneskene måtte tro, at de kunne komme. Og ingen har vel kunnet forudse, at der ville strømme sådan en menneskelavine derhen. Og, som sagt, jeg sad så i toget; og allerede i toget herskede der naturligvis en atmosfære, jeg vil næsten sige, en før-Traberhof-atmosfære. Alle talte kun om et og det samme, og det var mærkværdigt, hvor stor en solidaritet der herskede blandt de syge. Der var næppe nogen, som vovede at sige noget imod Dem eller det der skete der, fordi de syge så straks var blevet meget vrede, og vedkommende risikerede at blev lynchet.

Jeg kom så til Rosenheim den 8., det var vel sådan omkring middagstid, og der var allerede sat busser ind, som så transporterede folk fra Rosenheim banegård til Traberhof, som jo lå noget udenfor. Vi var endnu slet ikke nået til Traberhof, det begyndte allerede længe inden, begyndte alt det, vi så derude gennem bussens vinduer, som havde en helt speciel karakter. Menneskemasser strømmede ud, der kom frygteligt mange biler, og de kørte meget langsomt, fordi de simpelthen ikke kunne komme igennem, og ..., og vi så til sidst fra hovedvejen stuttriet ligge længere inde i landet med sine mange græsmarker. Men der var ikke meget at se af disse græsmarker, for alt var sort af mennesker, og bussen måtte også allerede holde temmelig ret langt borte. Vi måtte alle stige ud og gå videre til fods, fordi det simpelthen ikke var muligt for bussen at komme igennem. Der stod frygteligt mange biler parkeret der, lige fra de mindste varebiler og trehjulsmotorcykler til de største busser og lastbiler og privatbiler, fra de mindste vogne til de største Mercedes'er, og mange cykler. Og mellem disse køretøjer kom en strøm i retning mod Traberhof, en strøm af mennesker. Og også det foregik kun meget langsomt, fordi der var mange, mange gangbesværede, og folk der blev skubbet i kørestole, og dem, der vaklende på krykker slæbte sig af sted med deres sidste kraft. På selve Traberhof var som sagt alt sort af mennesker. Alle de lange og store græsmarker omkring stuttriet var belagt, og bevoksede, havde jeg nær sagt, med mennesker, lige til det temmelig langt borte beliggende skovbryn. Mennesker, mennesker, og ikke andet end mennesker. Men hvilke mennesker!

Det første indtryk var naturligvis rystende, for man havde følelsen af, at al elendighed og al fortvivlelse og alle lidelser i verden havde sat hinanden stævne her. Syge der lå i deres rullestole, eller til dels også, man kan næsten sige hang, med puderne stoppet om bag ryggene. Så dem, der kun med møje kunne holde sig oprejst, og nogen, dem der overhovedet ikke kunne stå, men sad på jorden, klemte inde i denne menneskemængde, hvor ingen rørte sig eller trådte så meget som et skridt væk, fordi enhver sagde til sig selv: Hvis jeg flytter mig herfra, så kommer jeg aldrig herind igen, og hvem ved, hvordan jeg så ville være stillet! Og mødre med deres syge børn, som

dels forvrængede af idioti og dels af kramper lå i armene med forvredne lemmer – det var ganske rystende at se på. Og det var, som sagt, en frygtelig ...

Og man havde som sagt følelsen af, at alle sygdomme i verden havde samlet sig her. Men når man tænkte sig en smule om, så kunne man sige sig selv, at det kun kunne være en brøkdel af alle lidelser i verden. Og man stod rystet overfor den kendsgerning, at man overhovedet aldrig fik noget at se af alle de mange, mange menneskers lidelser, fordi det mest foregik i bagværelserne og de lukkede sygehuse.

Det bayriske Røde Kors havde slået telte op, for der var selvfølgelig slet ikke blevet sørget for de mange mennesker, som pludseligt var kommet derhen. Det, det kunne der jo heller ikke, fordi ingen havde ventet det. Der var ingen sanitære indretninger der, og som sagt var det netop for de alleralvorligste syge, at Røde Kors havde rejst disse telte, og der var også rigtig mange ambulancer der. Det var som sagt et kaos, ville jeg næsten sige. Selvfølgelig forsøgte jeg først og fremmest at finde ud af, hvordan, hvilken stemning, hvilken atmosfære der herskede. Og jeg må sige, det rystede mig især, at alle, når jeg spurgte om De overhovedet var der, fik svaret: Nej, De var der ikke; De havde allerede i nogle dage ikke været der, og man ventede. De ville, blev der sagt, De ville komme, men ingen vidste, hvornår De kom, men man ville nu engang vente. Der herskede en uhyre tålmodighed, og menneskene tænkte slet ikke på at tage bort igen. Og jeg var dybt rystet over, at nogle sagde, at de allerede havde ventet i flere dage og nætter, allerede havde været der i syv, otte dage. Men alligevel var der ingen revolutionær stemning der, for det hele havde en sådan atmosfære af tålmodighed og vedholdenhed, og håbet frem for alt. Alle håbede på noget! Det var naturligvis ikke kun syge som var der, man kan næsten sige, at af 100 mennesker var de 95 syge, men de resterende 5, det var nysgerrige, der var kommet her til Rosenheim for nu engang at se på det hele.

Naturligvis herskede der kun ét samtaleemne: Der blev vejet for og imod alle hændelser, og man forsøgte at finde ud af det. Det var noget fuldkommen nyt for de fleste, og man kunne overhovedet ikke forstå et suk af det. Man ventede bare, for det var netop som sagt noget fuldkommen nyt.

Efterårsdagen, eller snarere efterårsdagene, som jeg tilbragte der, betød til dels noget meget godt, jeg må næsten sige, for godt i forbindelse med de ventende. Der var glødende varmt om dagen, og menneskene led under varmen, men det fik dem på ingen måde til at forlade deres plads. Så var det også sådan, at der pludseligt kom voldsomt tordenvejr med plaskregn. Men selv det fik kun få til at opsøge beskyttelse i restauranten, som var tilknyttet Traberhof; der var jo også straks stuvende fuldt, så ingen mere kunne få adgang. Frem for alt kunne de, som virkeligt var syge og virkeligt var lidende, de kunne jo slet ikke komme væk, de kunne jo slet ikke bevæge sig, de var jo som fastnaglede til deres plads. Og ofte var det sådan, at puderne de havde bag ryggen, de var så snart gennemtrukket af vand, og møjsommeligt blev disse syge dækket med tæpper og med hurtigt solgte ting fra drevne handlende, som ikke nyttede meget, fordi de ikke var vandtætte. Og

paraplyer ... Og når en havde en paraply, trængtes straks så og så mange folk rundt om ham, og forsøgte også at få plads under denne paraply.

5

Bruno Gröning: Ser De, frøken Ilgner, sådan som De indtil nu har beskrevet billedet, ville det aldrig have været, hvis pressen havde opfyldt mit ønske, og havde bedt de syge om at vente, til der forelå ordnede forhold. Men da alt dette ikke var sket sådan, kunne jeg ikke selv binde mig til Traberhof, for jeg havde jo ikke på forhånd besluttet mig til at udøve mit helbredende virke sådan, som jeg var tvunget til at gøre det her. Og derfor, fordi jeg har mange andre ting at gøre her, kunne jeg jo heller ikke blive på Traberhof. Alt det, De indtil nu har beskrevet, var jo sket under mit fravær. Det er det, som lige til i dag gør mig ondt langt ind i sjælen, at menneskene jo måtte vente dage og nætter, og var udsat for al slags vejr. Men havde man ladet mig få tid og fulgt mit råd, min bøn, så var alt dette aldrig sket.

Karin Ilgner: Ja, hr. Gröning, det behøver De ikke at være ked af, for det var jo klart, at De ikke havde tilkaldt nogen, og at menneskene alle kom af sig selv. Og der var næppe en, der havde sagt et uvilligt ord dengang. Hver havde glad påtaget sig alle strabadserne, fordi alle jo kun ventede på det øjeblik, ...

Bruno Gröning: Ja, rigtigt, frøken Ilgner, ...

Karin Ilgner: ... hvor De ville komme.

Bruno Gröning: ... og dog gør det mig ondt, for alt dette havde ikke behøvet at ske. Hvis alt var forløbet under ordnede forhold, så havde meget været anderledes, meget ondt i det hele taget være kunnet undgået. For det er nu engang sådan, at der faktisk må være truffet forholdsregler i alt, så der ikke, sådan som det her har været tilfældet, hvad De vel også senere vil sige her, at der havde samlet sig op mod 30.000 mennesker. Og netop nu var det ikke nemt for mig at klare disse mennesker under uordnede forhold, selv om jeg i mellemtiden, det vil sige det meste af tiden, jo ikke har været på Traberhof, da jeg jo på anden vis har for meget at gøre, til virkelig at få vejen gjort fri for de syge. Men det har man så, det vil sige fra lægelig side, forstået at udnytte, og troet at man uopfordret kunne påstå, at det var et postyr. Jeg har aldrig villet dette postyr; jeg behøver ikke at undskylde mig for det. Men at man her hager sig fast i det, idet man herefter siger: "Ja, sådan et postyr skal der ikke opstå igen!" Dette postyr er ikke igangsat fra min side, men fra mine modstanderes side!

6

Karin Ilgner: Ja! Jeg må sige, da jeg dengang for første gang havde set hele denne elendighed, blev jeg straks grebet af en uhyre, næsten ubeskrivelig lykkefølelse over, at jeg havde sunde arme og ben, og uhindret at kunne bevæge mig! For når man har set, hvordan disse mennesker lå ubevægeligt på bårer og i rullestole, og andre gang på gang blev rystet af kramper eller epilepsi, så kunne det virkelig knuse ens hjerte!

Og jeg har aldrig været så lykkelig over mine sunde lemmer som i den tid, hvor jeg for første gang var på Traberhof!

Jeg har naturligvis så også straks gjort megen brug af mine sunde arme og ben, for der var jo uhyre meget at gøre. Mange syge var kommet uden ledsageperson, og lå nu hjælpeløse der, og man måtte ofte rette sengen for dem eller sætte et eller andet hen til dem. Man måtte skaffe dem noget at drikke osv., osv. Altså, de som havde den gode vilje, de havde hænderne fulde! Og her vil jeg også gerne lige sige, at der herskede en uhyre solidaritet og en uhyre fortrolighed der, som jeg aldrig hverken før eller siden, lad os sige aldrig vil møde igen, at mennesker, som jo mødtes for første gang, straks var så fortrolige med hinanden, og at der overhovedet ikke herskede nogen reservation. Og selvfølgelig blev enhver assistance mødt og modtaget med taknemmelighed.

Der gik time efter time, og fra tid til anden trådte en eller anden af hr. Grönings medarbejdere ud på Traberhofs altan og kom med de nyeste meldinger om, at hr. Gröning om så og så mange timer sandsynligvis kunne ventes, eller han bad de syge om at tage hjem eller hvad det nu lige var. Og det blev også gang på gang bekendtgjort, at hr. Gröning fra sit nuværende opholdssted – hvor det var, ved jeg ikke mere i dag, i hvert fald var det langt borte, (muligvis Nordtyskland eller Midtyskland) – ville pejle sig ind på Traberhof og gennemføre en fjernhelbredelse. Det var naturligvis et fuldkommen fremmed begreb for alle; specielt kunne jeg overhovedet ikke forestille mig noget ved det. Men medarbejderne gav så anvisninger på, frem for alt hr. Kuhlmann gav anvisninger på, hvordan man skulle forholde sig, og de syge fulgte det også.

Og i eftermiddagstimerne denne dag oplevede jeg så også den første helbredelse, den første virkelige fjernhelbredelse. Og jeg må nok sige, at det virkelig var meget, meget rystende. Det var sådan, at jeg pludselig blev opmærksom på, at mange mennesker skyndte sig mod et bestemt punkt, og jeg gik også derhen. Og midt i kredsene, som disse mennesker havde dannet, lå en kvinde, en gammel kvinde, hun var vel sigøjner, i helt uforklarlige trækninger og kramper – jeg mener, uforklarlige for os dengang – trækninger og kramper og vendte sig på jorden. Og gang på gang rykkes og kastedes hendes arme og ben i vejret; og det fortsatte i temmelig lang tid. Og ved siden af hende knælede hendes voksne søn helt hjælpeløs, rystende og rystet og grædende, og forsikrede gang på gang, at kvinden aldrig før havde haft det sådan. Jeg trængte mig frem helt foran, og mængden af mennesker, der stod rundt om, blev ganske pludselig, i stedet for at blive bange, som det jo normalt ville have været, når de stod over for sådan en tilstand, blev de ganske pludselig tværtimod revet med af en stor ærefrygt og stor respekt. Og kvinderne knælede og begyndte at bede deres rosenkranse. Og jeg stod som protestant temmelig hjælpeløs imellem dem, og vidste ikke rigtig, hvad jeg skulle gøre, og nøjedes med tavst at være til stede.

Og så blev der istemt en salme, og kvinden lå ligesom før i midten af kredsene og vred sig i trækninger, og hendes knælende søn vidste slet ikke, hvad han skulle gøre. Og

ganske pludseligt skete der følgende: Kvinden rejste sig med et fuldkommen forklaret – det var virkelig et forklaret udtryk – med et fuldkommen forklaret udtryk op på knæene, og i samme øjeblik for det gennem mig: Dette øjeblik må man fastholde, fotografisk fastholde! Jeg havde heldigvis et fotoapparat hos mig, som jeg havde lånt, og jeg trængte mig frem, og idet jeg rettede det imod kvinden, var det helt klar. Menneskekredsen trængte sig stadig tættere og tættere omkring kvinden, som om de magisk blev tiltrukket af denne hændelse.

Som sagt, hun knælede pludselig, og så rejste hun sig pludselig, ganske langsomt rejste hun sig op. Hendes søn sprang til og ville hjælpe hende, og forsikrede samtidig mængden, at hun jo ikke kunne gå, at hun jo ikke kunne stå, at hun ... hun havde også helt opsvulmede og forkvaklede fødder, det kunne enhver overbevise sig om. Og desuden led hun af en alvorlig hjertelidelse, så hun næppe kunne bevæge sig, og hele tiden fik alvorlig åndenød. Som sagt, sønnen ville springe til og støtte hende og hjælpe hende op, men med en ganske stærk og myndig bevægelse skubbede hun ham simpelthen til side, man kunne næsten sige, det var en irriteret bevægelse, og han veg tilbage. Og pludselig stod kvinden, og mængden rundt om hende, de havde i mellemtiden fuldkommen klemmt hende inde, fordi, som sagt, de va ..., var som magisk tiltrukket, havde sluttet ringen stadig tættere om hende.

7

Og jeg trængte ..., jeg var gudskelov i første række om hende, og jeg mærkede, at hun nu havde behov for at gå. Men hun kunne ikke gå, fordi menneskene stod rundt om hende, og derfor trak jeg hurtigt mit fotoapparat frem – her må jeg indskyde: Det var et temmelig farligt foretagende, fordi mængden lynchede enhver, der gjorde anstalter til at fotografere, fordi de troede, at det var fra pressen – og jeg pressede ryggen imod dem, der stod bagved, og banede på den måde en snæver passage for kvinden, og knipsede samtidig. Disse billeder eksisterer endnu i dag. Ja ... sønnen stod målløs ved siden af, og ville gang på gang hjælpe moderen, og gang på gang afværgede hun det og skubbede ham til side, og så gik hun. Under menneskenes grænseløse forbavselse og de rystende hulk fra kvinderne, der stod rundt om, gik hun og gik og gik og gik.

Og der dannede sig så, efter at jeg havde gjort begyndelsen for hende, helt af sig selv en smal passage for hende. Og hun gik og gik, og blandt de tusinder af mennesker – hr. Gröning sagde tidligere, og det passer fuldkommen, at der skønsmæssigt var 30.000 mennesker; man kan blot prøve engang at forestille sig det: 30.000 mennesker – og blandt denne menneskemasse mistede jeg hende af syne. Men jeg må sige, at denne hændelse jo har gjort mig meget eftertænksom, og det var egentlig mit første personlige møde med kraften, som virkede der, som ingen kunne gribe eller se, men som uvægerligt var der.

Der var i mellemtiden gået mange timer, og om aftenen var hr. Gröning der endnu ikke. Om aftenen gik jeg til Rosenheim, hvor jeg af en elskværdig, mig fuldkommen

ukendt dame, havde fået tilbudt natlogi, som jeg så også opsøgte. Men allerede meget tidligt næste morgen var jeg ved Traberhof igen. Og atter gik der timer, men stemningen blandt menneskene havde ikke ændret sig, selv om de havde lidt meget under den efterårsagtige kølighed, eller man måtte næsten sige kulde. Ingen var taget bort, og alle sad der endnu, til dels uvaskede og med temmelig søvnige ansigter, fordi der jo ikke var nogen indretninger der. Og der gik igen timer, og fra tid til anden kom medarbejderen hr. Kuhlmann, som dengang gjorde en meget anerkendelsesværdig indsats, ud på altanen og han trøstede gang på gang menneskene. Det hed sig jo, at hr. Gröning ville være der om fem timer, men så hed det sig igen: Ja, det vil vare fem timer endnu, og at denne forsinkede ankomst ikke var hr. Grönings skyld, men at han, hvor han end lod sig se i Tyskland, blev opholdt og omringet af mennesker. Og derfor ventede alle i fæll..., så tålmodigt.

Jeg var i mellemtiden blevet bekendt med en ung dame, som med sin ledsagerske var kommet hertil fra Østrig. Hun havde kun et visum på sig for tre, tre eller otte dage, og det var for længst forfaldet. Altså, hun var overbevist om, at hun måtte blive her, til hr. Gröning kom; og hun bekymrede sig ikke mere om visumet. Vi havde arbejdet os ud af menneskemængden, fordi vi simpelthen ikke mere kunne udholde det ustandselige tryk, og desuden, fordi vi havde behov for at friske os lidt op i en lille café, som lå i nærheden. Værtinden var meget flink, og lod os så komme ind på badeværelset. Og netop som vi kom ud fra denne café, drejede en bilkolonne pludselig om hjørnet på denne vej, og vi troede, vi stolede ikke på vores øjne: I den forreste åbne vogn stod hr. Gröning, flankeret af to politibetjente, der skulle sørge for, at han ikke blev revet ud af vognen af menneskemængden, for det ville absolut have været muligt. Vi var målløse af forbavselse. Og hr. Gröning så os da stå der ved vejkannten – som sagt, vi var jo udenfor menneskemassen – og han så den unge lamme siddende i sin rullestol, og hilste meget alvorligt over til hende. Og jeg tror ikke engang, vi var i stand til at besvare hilsenen, for vi var simpelthen som stivnede. Vi havde nu ventet så længe på dette øjeblik, og havde jo egentlig skullet være forberedte, men det kom jo så pludseligt!

Hr. Gröning kørte så videre, og jeg må ærligt sige, at jeg simpelthen ikke er klar over, hvordan han gennem denne menneskemasse er kommet ind på stutriet eller i Traberhofs gård og i haven og huset. Vi kunne ikke iagttage det, for vi kunne naturligvis ikke holde trit med bilen, selv om den kørte temmelig langsomt, men vi skyndte os nu med at komme tilbage til Traberhof så hurtigt som muligt. Og da vi ankom der, var hele menneskemassen naturligvis i en kogende ophidselse. Stemmer i én forvirring, og enhver der havde været så heldig at stå på det sted, hvor bilen slangede sig igennem, fortalte selvfølgelig frygteligt ophidset: "Ja jeg, jeg kunne røre ved bilen!" eller "Jeg kunne røre ved hr. Grönings arm!" eller sådan noget, ikke? Det var en frygtelig ophidselse, som dog meget hurtigt ebbede ud igen, og som snart blev til en forventningsfuld tavshed, for nu kunne man jo hvert minut regne med, at De ville træde ud på altanen for at tale til menneskene.

Men så var det jo nu igen ikke, for ..., og vi vidste det naturligvis ikke, at det endnu ville vare nogle timer, men det var godt, at denne forventningsspænding var der, for så blev der ikke talt, og alle menneskene forberedte sig. Det varede endnu mange, mange timer, til De, til hr. Gröning, trådte ud til menneskene. Og spændingen steg fra minut til minut. Og jeg må også sige: Altså, mine nerver var spændt til bristepunktet, og man tror altid, at nu kan man ikke mere holde den ud, denne spænding, denne forventning, og det gik alle de andre mennesker nøjagtigt lige sådan.

8

Og så trådte De endelig derud sent om eftermiddagen. Og så skete det, der for mig var den allerstørste oplevelse på Traberhof, selv om jeg endnu skulle opleve så meget. Det var denne 9. september, der senere i almindelighed i aviserne og overalt blev kaldt "dagen ... eller natten for de store helbredelser".

Et suk af lettelse og glæde gik gennem menneskemængden, da døren endelig åbnedes og De trådte ud, hr. Gröning. De husker det nok også. Men De stod først ved altanens rækværk og så tavst ud på menneskemængden. Det slog mig straks, at De først så ligeud, og derefter så på mængden fra den ene og den anden side. Mængden stod dødsstille nedenfor. Man havde virkelig følelsen af at kunne fornemme faldet af en knappenål som larm. Det er meget vanskeligt at skildre alt det, fordi erindrungen jo hele tiden kommer ind i en med øjeblikkets størrelse, og næsten vil tage ordene væk.

Næsten en time varede denne tavshed; og så sagde De det første, forløsende ord: "Mine kære helsesøgende!" Jeg tror ikke, det er nødvendigt, at jeg videregiver indholdet af Deres daværende korte tale. Den er almindelig bekendt, og offentliggjort i næsten alle aviser⁴. De talte, og næsten alle menneskene, disse rundt regnet 30.000 mennesker, hang ligefrem ved Deres læber. Ingen rørte sig. Og til sidst gav De dem anvisninger, eller spurgte hvad de enkelte mærkede, og om noget havde gjort sig bemærket, og overalt blev der svaret ja. Jeg personligt var meget, meget ulykkelig over, at jeg forbigående endnu intet mærkede. I dag ved jeg, at det var min egen skyld, fordi jeg ikke havde koncentreret mig om mig selv, men om det, om hændelserne rundt omkring mig. Men dengang vidste jeg det jo ikke, og var temmelig ulykkelig. De spurgte, om menneskene endnu havde smerter, og hvem der var kommet her med smerter. Og det ... De fleste løftede armen. Og så spurgte De efter nogle minutters tavshed, hvem der endnu havde smerter, og da var det kun ganske enkelte. Ja, og så skete det pludseligt, at der overalt fra mængden lød høje råb. Pludselig råbte en kvinde: "Hr. Gröning, hr. Gröning, mit barn bevæger sin lamme arm!" Og et andet sted råbte en mand: "Hr. Gröning, jeg kan jo se Dem, jeg er ikke blind mere!" Og så fulgte det ene råb efter det andet, og der blev hulket og grædt højt. De stod

⁴ Afskriften af Bruno Grönings foredrag på Traberhof kan lastes ned på følgende Internetadresse: www.bruno-groening-stiftung.org/vortraege-in-textfassung

ubevægelig og næsten stiv på altanen, vil jeg sige, og man havde næsten fornemmelsen af, at disse tilråb ikke nåede Dem.

Der var så mange, og det var mig også umuligt at beskrive, hvad der skete det enkelte sted, for man kunne jo ikke se gennem menneskemængden, man kunne jo heller ikke røre sig ud af flækken. Man havde behov for at gå hen til et ensomt sted, men det var jo simpelthen umuligt. Man måtte nøjes med hvad man hørte, og man hørte meget, rigtig meget. Stadig kom der flere råb, og hele tiden blev der tilkendegivet flere helbredelser. Og overalt, hvor der lød tilråb, opstod der straks en kogende ophidselse, og mennesker trængtes om den lykkelige. Ja, og så pludselig, fra denne times rystelse, skete der noget, som bestemt er enestående, som bestemt aldrig vil ske igen og aldrig tidligere er sket. Som med én mund – ikke, at en havde istemt det, nej – som med én mund lød pludselig "Store Gud, vi priser dig". Det var så rystende, at det virkelig falder vanskeligt at beskrive dette øjeblik i dag, efter at der er gået så lang tid. Dermed vil jeg ikke sige, at man nogensinde kan glemme det, eller at man kan glemme enkeltheder. Det er alt sammen så klart, som om det var sket i går; men man har simpelthen ikke ord for det. Og mens denne sang steg til himlen – jeg vælger med hensigt dette udtryk, for man kan virkelig sige, at den steg til himlen (og hvis himlen i dette øjeblik havde åbnet sig, og en engel var steget ned, så havde ikke et menneske undret sig, ganske bestemt ikke). Ja, mens denne sang steg til himlen, sank solen langsomt bag bjerget, og alt var sænket ned i et rødgyldent skær, som om det havde været bestemt sådan. Og mens mængden nedenunder sang, stod De, hr. Gröning, oppe på altanen – jeg ser det endnu ganske tydeligt – armene støttende på gelænderet, ansigtet vendt mod himlen, og ganske langsomt, det kunne kun ses af de nærmeste, løb tårerne ned af Deres ansigt.

9

Efter denne sang herskede der i første omgang tavshed. Enhver kæmpede med tårerne eller lod dem få frit løb. Og jeg må sige, at aldrig før har et øjeblik rystet mig så meget, selv om jeg i mellemtiden har oplevet mange rystende ting indtil nu. Så gik De ind igen, og naturligvis lød ophidselsen i mængden endnu, og alle trængtes om de helbredte, som ovenud lykkelige og med tårerne strømmende igen og igen fortalte, hvad de havde oplevet, og hvor frie og lykkelige de nu følte sig, og at de var blevet raske, og de viste, hvordan de kunne gå igen, eller de, hos den, hos dem der havde været blinde, blev der hele tiden gjort prøver. De fik holdt aviser foran øjnene, og der blev rakt fingre imod dem, og de skulle sige, hvor mange fingre det var, osv. osv.

Og pludselig kom det rygte, og det var jo så også mere end et rygte, at de allermest alvorlige tilfælde skulle blive behandlet af hr. Gröning direkte i Traberhofs omgitterede gård, at altså hr. Gröning selv ville komme derhen. Straks sattes naturligvis en umådelig storm ind imod gårdsporten, men den var stænet og låst, og blev energisk forsvaret af nogle af stutteriets staldknægte, og det var frygtelig vanskeligt at komme ind. Kun ganske alvorlige tilfælde kom ind. Jeg tænkte hele tiden på den unge pige, som jeg var sammen med. Og hendes plejerske og jeg overvejede, hvordan vi skulle

kunne bringe den lamme herind. Vi stod jo nu igen temmelig langt fra menneskemængden, og det var fuldkommen umuligt at komme gennem denne menneskemasse med kørevognen og frem til gårdens port. Vi tog så en omvej, idet vi gik omkring hele stutieriet og klatrede over adskillige hegn og løftede kørevognen over og løftede den lammede over. Det var høje hegn, og det er mig stadig en gåde, hvordan vi med vores jo forholdsvis svage kræfter klarede det. I hvert fald, vi måtte over adskillige hegn, vi måtte over adskillige barrierer, der endnu var indenfor gården, og så var vi faktisk derinde. Men der var ikke kun alvorligt syge derinde, der var også mange, mange andre derinde, som jo på en eller anden legal eller illegal måde havde smuglet sig ind.

Og frem for alt stod der en hel række biler inde i gården, og det var for det meste enten Sanka, altså ambulancer, eller også åbne lastbiler, hvori alvorligt syge mennesker lå eller sad på hug eller sad, og tålmodigt ventede på, at det store øjeblik skulle komme. Denne lille lukkede gård var sort af mennesker. I mellemtiden var natten faldet på, det var temmelig mørkt, og lygterne blev tændt, og alt var fyldt med et uvirkeligt lys ... Og så kom hr. Gröning faktisk herved. Han blev straks klemt inde, og hans ledsagere måtte energisk kæmpe ham fri. De måtte energisk, og endog mange gange under anvendelse af vold, bane ham vej, så han i det mindste kunne komme hen til vognene med de allermest alvorligt syge. Han gik fra bil til bil, talte med menneskene, og hver gang når en bil, når han havde forladt en bil, faldt det mig ind, med hvilket afklaret, og man kan næsten sige overjordisk forklaret udtryk, de syge blev tilbage og lod kraften virke på sig.

10

Hr. Gröning forsøgte så at nå tilbage igen, efter at han var færdig med bilerne, men naturligvis blev han straks, jeg må næsten sige, mast af menneskemængden.

Han havde endnu nogle få kugler i hånden og ville fordele dem; og naturligvis straktes hænderne i hundredvis imod ham, og jeg naturligvis også. Hr. Gröning havde tre kugler i hånden, og to gav han til syge, og den tredje lagde han i min hånd. Men han havde forinden sagt, at han kun havde få kugler, og kun for de alvorligt syge. Og i det øjeblik, hvor jeg igen blev skilt fra ham, fik jeg forfærdelig dårlig samvittighed, for jeg var jo slet ikke alvorligt syg. Og jeg overvejede at ville give ham kuglen tilbage og sige til ham, at han skulle give den til en alvorligt syg, for jeg følte mig ikke berettiget til den, for jeg havde endnu ingen anelse om, hvordan kuglen skulle anvendes. Men jeg følte det så alligevel som et vink fra skæbnen, at jeg ikke mere kunne nå hen til ham, og beholdt så kuglen, og har den endnu – denne allerførste kugle, som allerede er halvvejs i stykker, og ser meget uanseelig ud af at være brugt meget, men som dog for mig er og bliver den kostbareste af alle hidtil modtagne kugler, fordi det netop var den første.

Hr. Gröning måtte så virkelig med magt gøre sig fri for menneskene, for de rev næsten hans tøj og jakke af ham. Alle ville røre ved ham, og desuden gjorde det mig

inderlig ondt, for man så på ham, at han havde arbejdet dage og nætter, og overhovedet ikke havde fået søvn. Og jeg forestillede mig dengang, at han måtte være dødt-ræt. Jeg vidste jo endnu ikke, at det er sådan, at jo mere kraft han giver, desto mere kraft modtager han. Og han måtte med magt gøre sig fri, for overhovedet at komme ind i huset igen.

Og så kom natten. Ingen havde kunnet få mig til at forlade Traberhof, og igen tilbringe natten i Rosenheim. For selv om jeg vidste, at mit natlogi i Rosenheim fra forrige nat ventede på mig igen, ville jeg ikke gå bort, og fandt derfor en lille plads i laden, der naturligvis var overfyldt med mennesker som ville have ro der, og i det mindste sove et par timer.

Om morgenen var der igen det samme billede som dagen før. Mennesker stod hoved ved hoved, og der var jo en helt anden atmosfære, en, jeg må sige, befriet atmosfære. Alle talte endnu om aftenen før, om natten for de store helbredelser, og alle var endnu under de foregående dages indtryk. I mellemtiden havde man naturligvis også, eller havde jeg naturligvis også, taget nærmere kontakt med de syge. Man fornemmede allerede, at man simpelthen havde en kontakt, som om man havde kendt hinanden i årevis.

Så måtte hr. Gröning bort igen. Men hvem tror, at også de mennesker forsvandt, som længe havde ventet forgæves. For ingen, eller næsten ingen, veg fra sin plads; alle ville vente, til hr. Gröning kom tilbage. Han havde bedt meget om, at menneskene dog ville vende hjem, fordi det jo var uforsvarligt. Der var ingen hygiejniske forhold osv. osv. Men ingen gjorde det. Hr. Grönings medarbejdere, som blev på Traberhof, affandt sig til slut med det. De kunne dårligt lade sig se nedenunder. De talte kun fra altanen, når der var noget at sige. For så snart de var nede, blev de næsten revet i stykker af de syge, og måtte tusindvis af gange give den samme oplysning, nemlig at de ikke vidste, hvornår hr. Gröning ville være tilbage.

Fra tid til anden blev der givet besked om tider for fjernhelbredelse, det vil altså sige øjeblikke, hvor hr. Gröning udstrålede sin kraft, og sendte den til pladsen og til hele Traberhof, og menneskene skulle forholde sig tilsvarende. Jeg har allerede sagt, at jeg hidtil intet havde mærket, men jeg ved i dag, at det var min egen skyld. Der var bestemt noget i min krop. Jeg forstod bare ikke at aflæse det. Men den unge lamme, som jeg var sammen med, havde heller ikke hidtil mærket noget, og var selvfølgelig meget deprimeret.

11

Og så kom denne søndag morgen i hr. Grönings fravær, og igen stod vi rundt om på pladsen. Der var endnu ikke så frygteligt mange mennesker; nogle havde jo foretrukket at tage hjem, eller var tvunget til at tage hjem. Og så kom hr. Kuhlmann igen ud på altanen og bekendtgjorde, at hr. Gröning sendte sin kraft, og hvordan man skulle forholde sig. Det var en solrig søndag morgen, klokkerne lød fra kirken nær ved, og jeg stod temmelig langt ude ved siden med Renate, det er den unge lamme. Og

pludselig mærkede jeg for første gang den helbredende bølge, at det kriblede, vibrede og trak i min krop. Jeg var naturligvis ovenud lykkelig, og så nu også efter Rena., over på Renate, for i den tid havde jeg jo kun iagttaget mig selv. Og da så jeg, hvordan et par klare tårer løb over Renates ansigt, og hvordan hun uafvendt så på et sted på sit lår. Hendes ben var forkrøblede – hun havde, jeg tror man kalder det atrofi – altså, musklerne var allerede helt forsvundet. Det var tynde ben uden kraft, og de så ret forkrøblede ud. Og jeg fulgte uvilkårligt hendes blik, og så også på hendes lår, og da så jeg, og jeg måtte ligefrem holde mig fast af overraskelse, da så jeg, at musklerne på hendes lår, som i årevis havde været døde, bevægede sig, og hele tiden dirrede af og til, og at der kom liv i benene. Det var første gang hun reagerede, og man kan vel tænke sig til, hvor rystede vi var begge to.

I mellemtiden var, som jeg allerede sagde, mange kørt væk. Der var kun omkring et par hundrede tilbage. Det var de ufortrødnes lille hob. Og naturligvis dannedes der en lille kreds af disse syge, som var blevet nærmere kendt med hinanden; og jeg må igen sige, at der straks herskede et uhørt kammeratskab. Frem for alt havde de lamme holdt sammen på grund af den samme lidelse. Der blev endog dannet et "forbund af rullestolskørere"; der var altid omkring 20, 30 rullestole, som så stod sammen. Og da disse syge jo var temmelig hjælpeløse, slog jeg mig sammen med dette forbund, og vi ..., for kun at være ved hånden, og hjælpe med til at passe de syge. Kammeratskabet var enormt. Jeg må virkelig sige, jeg har aldrig før oplevet sådan noget. Det gik endog så vidt, at man simpelthen var dus på Traberhof, selv om man aldrig før havde set hinanden. Det ..., alle indesluttedes i et og samme bånd, et og samme ønske og et og samme mål; og det skabte en uhørt følelse af solidaritet. Vi overnattede i hestestalden, og ingen fandt på at beklage sig over det.

Naturligvis var værelserne i Rosenheim belagt, eller hvis de ikke var belagt, var de vanvittigt dyre, for rosenheimerne lavede naturligvis også deres forretning af hele tilstrømningen. Og så foretrak vi at overnatte i laderne eller i staldene. Endelig lykkedes det mig, med endnu to lamme, at få fingre i en ganske lille hytte, som vi boede i. Vi var meget stolte, vi kaldte den endog for vores "villa". Det var en uhørt luksus i det mindste at have dette lillebitte rum alene for os selv, mens de andre var presset sammen i stalde og lader. Naturligvis drejede samtalerne sig hele tiden om det samme. Enhver forsøgte at komme til bunds i denne kraft. Men det var sådan, at samtalerne altid havde katastrofale følger, for hvis man, hvis en endelig mente at være kommet til bunds i sagen, så sagde en anden blot; "Ja, men ..." og flettede en eller anden bemærkning ind; og pludselig styrtede det hele sammen igen, og det var sådan, at de syge var frygteligt deprimerede. Jeg husker frem for alt en, en ung pige, der af al magt forsøgte at komme til bunds i sagen med sin forstand. Og hun fik faktisk altid krampegråd bagefter og, og nervesammenbrud, kun fordi hun ville begribe alt dette forstandsmæssigt.

Og instinktivt gjorde jeg så en dag netop det rigtige, jeg tror i hvert fald, at det netop var det rigtige: Jeg strejkede. Jeg erklærede, at jeg ikke mere ville deltage i disse samtaler. Og hvis de andre ville snakke videre, så værsgo, men jeg ville ikke være

med mere, og jeg ville fjerne mig. Og meget hurtigt dannede mit eksempel skole, og disse samtaler blev forladt. Og ligesom denne forstandsbelastning, må jeg næsten sige, var afsluttet, blev der også en meget friere stemning.

12

Vi forsøgte, så godt det lod sig gøre, at fordrive dagene, for der gik uger, og jeg skænkede ikke min position en tanke mere, min stilling i Starnberg. Jeg havde fuldkommen glemt det, og det var mig også fuldkommen ligegyldigt! Ene og alene Traberhof, og alt det som skete der, var vigtigt.

Og en dag kom hr. Gröning så igen. Og så blev de alvorligst syge transporteret ind i den tidligere spillehal, som var blevet gjort fri til dette formål, og derinde fandt der helbredelser sted. Jeg kan ikke sige meget om det, for det lykkedes mig ikke at komme ind, det vil sige, det var godt nok lykkedes mig, men jeg havde hele tiden på fornemmelsen, at jeg ikke havde ret til at trænge mig frem, men at de mange, mange meget syge skulle herind. Og jeg trådte hele tiden tilbage igen (der var jo kun et begrænset antal pladser der), og lod hele tiden de alvorligt syge komme til. Dengang var jeg jo slet ikke klar over, at jeg i mellemtiden for længst hørte til de helbredte, for jeg havde slet ikke tænkt på, at jeg var syg og havde en alvorlig galde- og mavelidelse. Og først mange, mange uger senere faldt det mig ind, at de smerteanfald, som praktisk taget hørte mit liv til, simpelthen var udeblevet, og at min mave og min galde helt og holdent var raske. Altså, det var jeg slet ikke blevet klar over på Traberhof, sandsynligvis fordi jeg beskæftigede mig meget mere med andre end med mig selv. Jeg oplevede altså praktisk taget kun disse kasinohelbredelser gennem vinduet. Og man kunne naturligvis ikke høre, hvad der blev sagt derinde, men det var også meget rystende. Og naturligvis, de der hele tiden kom ud igen fra kasinoet, fortalte og gav glødende beretninger om, hvad der skete. Hr. Gröning lovede efter sin bortrejse, æh, før sin bortrejse, om otte dage at gennemføre endnu en kasinohelbredelse. Naturligvis var vi alle besluttede på at vente.

Jeg må også nævne, at den dag gennemførte hr. Gröning sent om natten i kasinoet helbredelsen på kvinden med Bechterews sygdom. Det er en sygdom, hvor hele kroppen er forstenet. Denne kvinde var ikke i stand til at bøje en finger eller at bevæge hovedet frem og tilbage. Hun var fuldkommen forkrampet og hjælpeløs og lå på en sofa. Og efter intensiv koncentration lykkedes det hr. Gröning, stykke for stykke, igen at gøre kroppen levende, igen at bringe blodet i gang ...

Bruno Gröning: Ti minutter!

Karin Ilgner: ... og igen, man kan næsten sige gøre hende levende. For kroppen var jo praktisk taget død, kun hjertet arbejdede endnu. Ti minutter varede det, og så rejste kvinden, der tog vældig godt imod og også arbejdede med, sig pludseligt op, og var i stand til selv at rette på sit hår. Det havde hun ikke kunnet i mange år. Hun var i stand til gå og at løbe.

Bruno Gröning: At bevæge sig!

Karin Ilgner: Og hun var endog i stand til, uden hjælp at trække hr. Grönings jakke på. Hun kunne igen bevæge hele sin krop. Og over denne fjern..., over denne helbredelse foreligger der endnu et bevis, der endog er underskrevet af de dengang til..., endnu til..., i kasino tilstedeværende mennesker. Det var i denne nat.

Vi ventede så fortsat videre, efter at hr. Gröning var kørt væk, og vi ventede i otte dage. Men hr. Gröning kom ikke efter otte dage. Han havde godt nok lovet det, men vi havde ikke taget løftet så bogstaveligt; vi vidste jo, hvordan han altid blev opholdt. Men trods alt levede vi naturligvis i en uhørt spænding. Og hver gang en dag var gået til ende, var det igen en skuffelse: Han er heller ikke kommet i dag! Dengang var hr. Grönings bror og hans nevø blandt de helsesøgende, og jeg må her endnu engang sige, hvor meget det har glædet os, at hr. Gröning, altså jeg mener broderen til vores hr. Gröning, ikke var gået ind på Traberhof og til staben, eller dem, som jeg dengang kaldte for hans stab, men at de hele tiden havde holdt ud blandt de andre helsesøgende, som om de netop ikke var andre end hr. Müller og hr. Schultze og fru Lehmann osv.

Til sidst kunne vi næsten ikke holde det ud; vi ventede sådan på hr. Gröning! Vi ventede sådan på hr. Gröning, og vi bad så, efter at vi havde fået at vide, at hr. Gröning igen var i München, hr. Grönings bror, om han ville køre til München og bede ham om at komme til os. Og hr. Gröning, altså hr. Grönings bror, skulle jeg sige (*latter*), gjorde det også, og kom så tilbage sent om aftenen med den besked, at hr. Gröning den kommende lørdag, det var en torsdag, altså om tre dage (eller om onsdagen var det), om tre, tre dage senere ville komme og helbrede. Naturligvis var stemningen straks helt anderledes, og vi ventede alle igen hændervidende på denne lørdag, og glædede os frygteligt. Og hr. Gröning kom også!

Vi anså naturligvis denne venten for rigt belønnet, og vi ventede gerne endnu nogle timer. Men så kom den store skuffelse: Hr. Gröning lod gennem en medarbejder bekendtgøre, at han af bestemte grunde ikke kunne helbrede. Vi vidste ikke dengang, at der denne dag var begået et attentatforsøg mod ham, og derfor var vores skuffelse meget stor. Fortvivlelsen ytrede sig i talekor. Og så havde hr. Gröning pludselig fra den mørke altan lovet os at helbrede et andet sted om mandagen, altså to dage senere. Om søndagen blev besøgskortene for dette andet sted udleveret, som blev holdt hemmeligt, og virkelig skulle holdes fabelagtigt hemmeligt, så ingen kendte det. Og det var en hård kamp, og kun ved et tilfælde lykkedes det mig så alligevel at få fat på et kort. Og om mandagen skulle vi nu bringes til dette hemmelige sted, og det var faktisk sådan, at vi allerede sad i en bus, som var kommet til dette formål, og stadig ikke vidste, hvor vi skulle hen.

Det gik mod Rosenheim i Plesskeller, det var en stor restaurant, som havde stillet salen til rådighed. Der var mange, mange mennesker, og hr. Gröning talte til disse mennesker. Men jeg må i dag sige, at he..., hele atmosfæren på en eller anden måde var forringet. Vi vidste dengang ikke hvorfor. Det var bare påfaldende, at hr.

Gröning hele tiden var flankeret af to medarbejdere, og at der overalt i salen var medarbejdere fordelt. Det hang naturligvis sammen med attentatet, men det hørte vi først senere.

Der skete også mange helbredelser i denne sal. Og helbredte, der allerede havde modtaget helbredelse på Traberhof, viste, hvor vidunderligt de nu kunne gå eller bevæge sig osv. Der herskede store, store ryster. Og for mig var denne dag særlig betydningsfuld, fordi det denne dag for første gang lykkedes mig at få en personlig kontakt med hr. Gröning, det vil sige, fra den bageste ende af salen at rykke frem til hr. Gröning, uden overhovedet at blive opholdt af nogen. Det var i sig selv et mirakel, for alle ville jo frem foran til ham. Hr. Gröning flyttede fra denne dag sit virke eller sit ophold til Bad Wiessee ved Tegernsee, og dermed var tiden på Traberhof slut.

Det ville føre for vidt, hvis jeg nu også skulle fortælle alt, hvad jeg bagefter har foretaget mig. Det er egentlig et udsnit af Traberhofoplevelserne for mig. Jeg har naturligvis ikke kunnet sige alt, for det er umuligt. Da ville jeg bruge mange timer til at fortælle; og det er meget, meget vanskeligt igen at fremtrylle den stemning, der dengang herskede på Traberhof. Det er jo mere eller mindre kun tomme ord for en, der ikke har oplevet det sammen med mig. Også selv om mange ærligt ville anstrenge sig for at danne sig et billede af, hvad der skete dengang. I sidste ende ville det kun lykkes for dem, der virkeligt var til stede der!

Bruno Gröning: Frøken Ilgner, jeg siger Dem hjertelig tak for denne redegørelse, selv om De også måtte gøre den kort!